

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Paraphrasis Epistolæ B. Pauli ad Galatas IV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

minare Deum hominem definit. Aut enim per hominem informat, aut per scripturam instruit, aut docet per inspirationem. Quod si tanta foret obscuritas, tantaque rei difficultas, ut nihil horum ad hominis sufficeret instructionem, potius in somno, aut aliter hominem certiorum faceret, quam in dubio fineret perire. Non est tamen expectandum miraculum, aut reuelatio superna, quamdiu ad manum est consilium aut humanum, aut modo naturali humano ingenio, aut certe Dei alia prouidentia præparatum. Dominus noster Iesus Christus suam det nobis benedictionem & gratiam sempiternam, Amen.

IN EPISTOLAS ET EVANGELIA
Paraphrases & Exegesefes, vna cum suis Sermonibus Natiuitatis Domini, sequentiumque solennitatum in altero Tomo de Sanctis in vtraque parte offendes.

DOMINICA I. POST DOMINI NATIVITATEM, Epistola B. Pauli Apostoli, ad Galatas IV.

 Vanto tempore heres paruulus est, nihil differt à seruo cum sit Dominus omnium: sed sub tutoribus & actoribus est vsque ad præfinitum tempus à Patre: Ita & nos, cum essemus paruuli, sub elementis mundi eramus seruientes. At vbi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret: ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filij Dei, misit Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem: Abba Pater. Itaque iam non est seruus, sed filius: quod si filius, & heres per Deum.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Gal. 3.

ANte hæc verba dixerat Paulus legem Iudæis fuisse pædagogum, sub quo regerentur, donec Christus veniret: in quem qui crederent, sub eodem non iam sicut sub pædago viuere, sed liberati à lege, filij per Christum fierent adoptionis & honorum Dei hæredes. Quo ostendere voluit post Christi manifestationem, nostra redemptione iam impleta & mundo vulgata, nos lege veteri (quantum atinet ad caeremonialia præcepta) esse absolutos & liberatos. Ad quod probandum hac vtitur similitudine: Puer qui sui est patris hæres futurus, quanto tempore & ætate & scientia paruulus est, nihil differt à seruo: non quidem est seruus, sed à seruo nihil differt, quia nullam habet potestatem, regitur alieno imperio, & alterius cogi-

cogitur obedire voluntati, cum sit Dominus omnium, quæ Pater eius pos-
 sederat. Est enim sub tutoribus, qui illum defendunt ab iniurijs, & sub acto-
 ribus seu procuratoribus, qui illius nomine agunt, quæcunque ille agere
 per ætatem aut nescit, aut non valet. Et hoc usque ad tempus sibi constitu-
 tum à Patre. Quo finito, deinceps liberè suæ voluntati relaxatur. Pari mo-
 do, inquit, de Iudæorum populo quoque sentiendum est, qui per Christi
 gratiam futurus erat regni cælorum hæres. Hic quanto erat tempore par-
 uulus, scientia scilicet, actione, & viribus ad resistendum peccato, sub disci-
 plina erat legis non aliter atque sub gubernatione pædagogus, coactus præ-
 ceptis seruire diuinis, cum tamen per Christum Dominus esset omnium
 bonorum patriæ cælestis Lex enim vt pædagogus illum admonebat, argue-
 bat & puniebat, arcens illum ab idololatria & reliquis peccatis. Itaque hoc
 dicere vult Paulus similitudinem aptans, cum ait: Ita & nos Iudæi cum effe-
 mus paruuli non ætate, sed intellectu & discretionem, sub elementis mundi
 eramus Deo seruientes, cæremonialia legis præcepta elementa vocans. Si-
 cut enim pueri per elementa incipiunt discere scripturas, quas antequam
 intelligunt, elementa quidem componunt, literas coniungunt & pronun-
 ciant, quibus paulatim ad cognitionem veniant scripturarum. Ita Iudæi le-
 gis cæremonias obseruantes, primum quidem quid significarent, non in-
 telligebant: per illas tamen quasi per primordia ac elementa ad Dei tandem
 peruenerunt cognitionem, & spiritualemente intelligentiam. Dicuntur autem
 elementa mundi, quia adhuc carnalibus, & temporalium bonorum ama-
 toribus data erant, qui æterna inuisibilia quæ nondum appetere nouerant,
 sed corporalibus pœnis cogebantur, temporalium quæ bonorum promif-
 sionibus tam pueriliter, quam seruiliter ad Dei compellabantur cultum.
 Hæc autem ad tempus durauit. At verò, vbi plenitudo venit temporis, cum
 præfinitum tempus esset impletum (in quo Pater nos Iudæos vt pueros sub
 elementis voluit veteris gubernari testamenti, tanquam sub pædagogo)
 & iam statuisset nos à vinculo legis, tanquam à seruitute liberos reddere,
 misit Deus Filium suum factum ex muliere, id est, secundum humanitatem
 natum ex virgine matre, qui secundum diuinitatem non factus, sed geni-
 tus est ex Deo Patre. Misit itaque Filium suum in specie humana ac visibili;
 legi quidem subditum, quamuis legi nihil deberet. Voluit Iesus quamuis
 esset Dominus legis, nihilo secius subdere se legi, & iuxta legem circuncidi
 ac in templo offerri, vt Iudæos, qui sub lege erant, à seruitute legis redime-
 ret, legalium quæ obseruantia sua passione & morte cessaret. Et ideo Petrus,
 vt in Actis habetur, cum quidam Iudæorum zelarentur pro lege, quam ex
 gentibus quoque conuersis tentabant imponere seruandam, ingenue con-
 tradicebat, dicens: *Quid tentatis ceruicibus imponere discipulorum, quod neque nos*
neque patres nostri portare potuimus? sed per gratiam Domini nostri Iesu Christi credi-
mus saluari Paulus quoque alibi Iudæis, per Iesum, inquit, remissio vobis peccata
torum ammittatur ab omnibus, in quibus non potuistis in lege Moysi iustificari. Itaque
 à legis seruitute Christus nos liberauit Iudæos, qui eramus rei, & compressi
 sub delicto & onere legis, vt simul omnes tam Iudæi, quam ex gentibus ad
 Christum conuersi ad adoptionem filiorum, quam perdidimus in Adam, per
 gratiam nouæ libertatis iterum reciperemus in Christo, qui propterea no-

Luc. 1.
 Legi Moysi
 cur se Chri-
 stus subice-
 rit.

Act. 15.

Act. 13.

stram assumpsit naturam, vt quam ab aeterno cum Patre habet, nobis participaret suam, quo filij Dei efficeremur adoptiui.

Quoniam autem estis vos Galatae sicut nos Iudaei, filij Dei per adoptionem (sicut scriptum est: *Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri*) misit Deus spiritum filij sui, qui à Patre Filioq; procedit, hoc est, Spiritum sanctum in donis suis, in corda vestra clamantem, hoc est, qui vos faciat clamantes ad Deum, non tam voce, quam ingenti affectu & filiali deuotione, Abba Pater, quod idem significat. Abba enim Hebraea vox dicitur, quae exposita patrem significat. Itaque iam tempore Euangelicæ legis ac gratiæ, is qui olim fuerat paruulus nihil à seruo differens, sed sub paedagogo legis seruus, non est seruus sub seruili timore constitutus, & qui non manet in domo in æternum, sed filius. Quod si filius est, sicuti reuera est, & hæres erit vitæ æternæ, gloriæ quæ cælestis per Deum, seu per Dei misericordiam: hæres quidem Dei, cohæres autem Christi. Quæ hæreditas quam optanda sit, non possumus explicare, nisi quomodo Apostolus idem dicit: *Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ preparauit Deus diligentibus se*. Hanc hæreditatem filij credimus nos non solum videre, sed & possidere in terra viuentium, Amen.

EXEGESIS EVANGELII IN EADEM

Dominica. Luca II.

Vanquam in nocte Christus nobis natus sit, & veluti ignotus sub vili habitauerit infans tugurio, apud matrem quæ latuerit verecundam, non obscura tamen eius fuit natiuitas. Prædicauit enim illam stella de caelo, nunciauit Angelus pastoribus, aduenientes quæerunt Magi. Unde Herodi quoque mox suspectam reddunt, sitque vt hanc passim loquantur omnes. Nam dum in templum induceretur infans à matre, Simeon senex & iustus adueniens, multa de eodem prophetauit. Anna quoque viduitatis speculum & mulier sancta accessit confitens Domino, & testimonium reddens infanti coram omnibus, qui expectabāt redemptionem Israel. Quamobrem cunctis Christi natiuitatem loquentibus, non immerito miratur Maria, miratur & Ioseph (quem patris vocabulo scriptura dignatur) super his, quæ de puero dicebantur. Sic enim hodiernum exorditur Euangelium.

Erat Ioseph & Maria mater Iesu mirantes super his, quæ dicebantur de illo.

Euangelij huius historia, in festo hoc quod Purificatio virginis dicitur, impleta est. Beatissima enim virgo Maria dum intulisset infantem Iesum in templum, occurrit illi Simeon iustus ac senex, qui diu tempus illud expectauerat sibi promissum, quo Christum suis adhuc in carne constitutus cerneret oculis. Quare cum Spiritu sancto reuelante, Christum templo percipisset illatum, mox spiritu eodem pleno occurrit, infantem quæ apprehendens, & inter vlnas suas hunc adstringens, ait: Nunc dimittis seruum tuum Domine secundum verbum tuum in pace. Cognouit enim in spiritu, quis esset infans iste: sensit item in corde, quo diuinæ suauitatis rore interea mēs eius perfunderetur. Hoc audito, vt Euangelista dicit, erat Ioseph & Maria mater